

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - Ο ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΣΚΗΣΗ Ι

Εκφώνηση (κύριες προτάσεις κρίσεως)

Να μετατρέψετε τις κύριες προτάσεις κρίσεως που ακολουθούν σε πλάγιο λόγο, χρησιμοποιώντας τη φράση εξάρτησης που δίνεται σε παρένθεση:

1. Is Gallos iam abeuntes secutus est (21). (Romani tradunt)
2. Homo es impudens (24). (Nasica dixit)
3. Oleum et operam perdididi (29). (Sutor dicitur)
4. Hic vero, iudices, et fuit in Asiā [...] (30). (Cicero dicit iudicibus)
5. Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit (31). (Sallustius tradit)
6. Sic enim [...] me pro salute vestrā in tot ac tantas dimicationes obicere potui (32). (Archia exclamavit)
7. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt (34). (Scipio dicit)
8. Ego libenter meā sede cedo (38). (Tum Caecilia puellae dixit)
9. Ego, pater, cana esse malo (47). (Illa respondit patri)
10. Non est hoc temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem (49). (Porcia ei dixit)

Λύση

1. Romani tradunt **eum** (illum) Gallos iam abeuntes **secutum esse**.
2. Nasica dixit **eum** (illum) **hominem impudentem esse**.
3. Sutor dicitur oleum et operam **perdidisse**. (αίρεται ο λατινισμός)
4. Cicero dicit iudicibus **eum** (illum) vero et **fuisse** in Asiā [...].
5. Sallustius tradit bello Latino T. **Manlium consulem** nobili genere **natum** exercitui Romanorum **praefuisse**.
6. Archia exclamavit sic (enim) [...] **se** pro salute **illorum** in tot ac tantas dimicationes obicere **potuisse**.
7. Scipio dicit **praedones** (αιτ) postes ianuae tamquam sanctum templum **veneratos esse**.
8. Tum Caecilia puellae dixit **se** libenter **suā** sede **cedere**.
9. Illa respondit patri **se canam esse malle**.
10. Porcia ei dixit **non esse id** (illud) temerarium factum **suum**, sed certissimum indicium amoris **sui** erga **illum** tale consilium molientem.

Εκφώνηση (κύριες προτάσεις κρίσεως)

Να μετατρέψετε τις ακόλουθες προτάσεις του πλάγιου λόγου σε ευθύ λόγο:

1. Nasica sensit illam domini iussu id dixisse et illum intus esse. (24)
2. Cum [...] ancilla dixisset eum domi non esse [...]. (24)
3. Mementote rem publicam quondam in extremo discrimine fuisse. (25)
4. [...] cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset [...]. (28)
5. [...] cum se ipsum captum venisse eos existimasset [...]. (34)
6. Clarā voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius admiratum se venisse. (34)
7. [...] qui primi coluisse Italiam dicuntur [...]. (41)
8. Sed antiquitatem tibi placere dicis [...]. (41)
9. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam [...] ad sereverti. (48)

Λύση

1. “**Haec domini iussu hoc dixit et hic intus est.**” ή “**Ille domini iussu id dixit et ille intus est.**”
(στην μετατροπή από πλάγιο σε ευθύ λόγο δεν είναι απαραίτητη η μετατροπή των αντωνυμιών του γ' προσώπου)
2. “**Hic domi non est.**”
3. “**Res publica quondam in extremo discrimine fuit.**”
4. “**Hic fugitivus est.**”
5. “**Me (ipsum) captum hi venerunt.**”
6. “**Virtutem tuam admiratum (nos) venimus.**”
7. “**[...] qui primi coluerunt Italiam.**”
8. “**Antiquitas mihi placet.**”
9. “**Visum in somno mihi est cervam [...] ad me reverti.**”
10. “**Haec cerva perit.**”

Εκφώνηση (κύριες προτάσεις επιθυμίας)

Να τρέψετε τις κύριες προτάσεις επιθυμίας που ακολουθούν σε πλάγιο λόγο, χρησιμοποιώντας τη φράση εξάρτησης που δίνεται σε παρένθεση:

1. “Accipe nunc [...].”(24) (Ille monuit eum)
2. “Atqui ante tertium diem scitote decerptam esse Carthagine.”(25) (Cato petit a patribus)
3. “Itaque cavete periculum, tutamini patriam.”(25) (Cato petivit a patribus/ Cato iussit-iubet patres)
4. “Opibus urbis nolite confidere.”(25) (Cato incitat patres)
5. “Fiduciam [...] deponite.”(25) (Cato incitavit patres)
6. “Tu hominem investiga, summāque diligentīā vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc.”(28) (Ille orabat eum)
7. “Noli spectare [...].”(28) (Ille persuasit eum)
8. “Congrediamur [...].”(31) (Dux hostium monet adolescentem)
9. “Supervacaneae [...] legationis ministri, narrate Samnitibus [...].”(36) (Dentatus iussit /edixit)
10. “Sic ergo vive [...] sed sic loquere [...].”(41) (Philosophus adhortatus est scriptorem)
11. “[...] habe semper in memoriā et in pectore.”(41) (Philosophus adhortatur scriptorem)
12. “Tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum.”(41) (Philosophus rogavit scriptorem)

Λύση

1. Ille monuit eum **ut acciperet tunc** [...]
2. Cato petit a patribus **ut** ante tertium diem **sciant** decerptam esse Carthagine.
3. Cato petivit a patribus **ut** **caverent** periculum, **tutarentur** patriam. Cato iussit/iubet patres **cavere** periculum, **tutari** patriam.
4. Cato incitat patres **ne** opibus urbis **confidant**.
5. Cato incitavit patres **ut** fiduciam [...] **deponerent**.
6. Ille orabat eum **ut** (is) hominem **investigaret**, summāque diligentīā vel Romam **mitteret** vel Epheso rediens cum illo **deduceret**.
7. Ille persuasit eum **ne spectaret** [...].
8. Dux hostium monet adolescentem **ut** **congregiantur** [...].
9. Dentatus iussit supervacaneae [...] legationis **ministros** **narrare** Samnitibus [...]. (η κλητική προσφώνηση του ευθέως λόγου γίνεται αντικείμενο του ρήματος εξάρτησης στον πλάγιο.)
Dentatus edixit supervacaneae [...] legationis **ministros** **ut** **narrarent** Samnitibus [...].
10. Philosophus adhortatus est scriptorem **ut** sic **viveret** [...] sed sic **loqueretur** [...].
11. Philosophus adhortatur scriptorem **ut** [...] **habeat** semper in memoriā et in pectore.
12. Philosophus rogavit scriptorem **ut**, tamquam scopulum, sic **fugeret** verbum insolens atque inauditum.

ΑΣΚΗΣΗ IV

Εκφώνηση (κύριες προτάσεις επιθυμίας)

Να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

1. Arria milites orabat ut simul imponeretur.(23)
2. Id exemplum sutorem incitavit ut corvum doceret.(29)
3. Is edixit ut omnes pugnā abstinerent.(31)
4. Puella rogavit materteram ut sibi paulisper loco cederet.(38)
5. Ille milites adhortatur ut salutem sperent.(45)
6. Gallus constituit ut tragulam mitteret.(45)
7. Legatum monet ut epistulam adliget et abiciat.(45)
8. Tum cuidam persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat.(45)
9. Praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret.(48)

Λύση

1. “Simul imponar.” : επειδή όμως η ενεργητική σύνταξη είναι συνηθέστερη της παθητικής: “Simul imponite me.”
2. “Corvum doceam.”
3. “Omnes pugnā abstinete.”
4. “Matertera, mihi paulisper loco cede.” (το αντικείμενο του ρήματος εξάρτησης γίνεται στον ευθύ λόγο κλητική προσφώνηση.)
5. “Salutem sperate.”
6. “Tragulam mittam.”
7. “Epistulam adliga et abice.”
8. “Ad Ciceronem epistulam defer.”
9. “Hanc cras repente in hunc locum emitte.” ή
“Eam cras repente in eum locum emitte”

(στην μετατροπή από πλάγιο σε ευθύ λόγο δεν είναι απαραίτητη η μετατροπή των αντωνυμιών του γ' προσώπου)

ΑΣΚΗΣΗ V

Εκφώνηση (κύριες προτάσεις επιθυμίας)

Να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

1. Caesaris multum interfuit corvum emere.(29)
2. [...] Murenam laudare debemus [...].(30)
3. Sic enim [...] me pro vestrā salute in tot ac tantas dimicationes obicere potui.(32)
4. [...] is fores reserari eosque intromitti iussit.(34)
5. Equidem [...] non destiti omnia et sentire et dicere et facere [...].(37)
6. [...] ut pugnare cuperent [...].(37)
7. Hac re auditā Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret.(47)
8. [...] Sertorius eum iussit tacere.(48)

Λύση

1. “Emam corvum.”
2. “Laudemus Murenam.”
3. “Me pro vestrā salute in tot ac tantas dimicationes **obiciam.**”
4. (“Reserantor fores eique intromittuntor.”): Επειδή η προστακτική του Μέλλοντα δεν είναι εύχρηστη, συνήθως τρέπουμε τη σύνταξη σε ενεργητική:
“Reserate fores eosque **intromittite.**”
5. “Omnia et **sentiam et dicam et faciam.**”
6. “Pugnemus.”
7. “Noli hoc facere.”/“Ne hoc feceris.”
8. “Tace!”

ΑΣΚΗΣΗ VI

Εκφώνηση (ευθείες ερωτήσεις)

Να μεταφέρετε τις ευθείες ερωτήσεις που ακολουθούν σε πλάγιο λόγο, χρησιμοποιώντας τη φράση εξάρτησης που δίνεται σε παρένθεση:

1. “Ego non cognosco vocem tuam?”(24) (Ennius Nasicam interrogat)
2. “Visne scire [...]?”(24) (Ille interrogavit puerum)
3. “Tu mihi ipsi non credis?”(24) (Nasica Ennium inerrogat)
4. “Quin, homo inepte, taces [...]?”(41) (Rogo te, homo inepte)
5. “Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum?”(43) (Mater rogavit filium)
6. “In hoc me longa vita et infelix senecta traxit [...]?”(43) (Mater haud scit = αγνοεί)
7. “Qui potuisti populari hanc terram [...]?”(43) (Mater interrogavit filium)
8. “Cur [...] tibi non succurrit?”(43) (Mater interrogat filium)
9. “Quid ergo non times [...]?”(47) (Augustus interrogavit filiam)

Λύση

1. Ennius Nasicam interrogat **num ipse non cognoscat vocem illius.**
2. Ille interrogavit puerum **velletne scire [...].**
3. Nasica Ennium interrogat **num ille sibi ipsi non credat.**
4. Rogo te, homo inepte, **quin taceas.**
5. Mater rogavit filium **num ad hostem venisset et captiva in castris illius esset.**
6. Mater haud scit **an in hoc se longa vita et infelix senecta traxerit [...].**
Στην συγκεκριμένη περίπτωση παραμένει το hoc, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του = σε τέτοιο σημείο.
7. Mater interrogavit filium **qui potuisset populari illam terram [...].**
8. Mater interrogat filium **cur [...]illi non succurrerit.**
9. Augustus interrogavit filiam **quid non timeret [...].**

ΑΣΚΗΣΗ VII

Εκφώνηση (ευθείες ερωτήσεις)

Να τρέψετε τις ακόλουθες πλάγιες ερωτήσεις σε ευθείες ερωτήσεις:

1. [...] marito persaepe interroganti quid ageret puer, respondebat. (23)
2. Accipe nunc quid postea Nasica fecerit. (24)
3. Visne scire quid postea Nasica responderit? (24)
4. Interrogo vos quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore. (25)
5. Noli spectare quanti homo sit. (28)
6. [...] ut [...] cernatur quanto miles Latinus Romano virtute antecellat. (31)
7. Nescio enim quis possit diligere eum [...] aut eum [...]. (44)
8. Tum intellegitur quam fuerint inopes amicorum. (44)
9. Tum intellexi quos fidos amicos habuissem quos infidos [...]. (44)
10. Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. (45)
11. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. (47)
12. [...] conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. (48)
13. Experiri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptura [...]. (49)

Λύση

1. “Quid **agit** puer?”
2. “Quid postea Nasica **fecit?**”
3. “Quid postea Nasica **respondit?**”
4. “Quando hanc ficum decerptam esse **putatis** ex arbore?”
5. “Quanti homo **est?**”
6. “Quanto miles Latinus Romano virtute **antecellit?**”
7. “Quis **possit** diligere **hunc[...]** aut **hunc[...]**?” ή Quis **possit** diligere **eum[...]** aut **eum[...]**?”
8. “Quam **fuerunt** inopes amicorum?”
9. “Quos fidos amicos **habui** quos infidos [...]?”
10. “Quae apud Ciceronem **geruntur** quantoque in periculo res **est?**”
11. “Utrum post aliquot annos cana esse **mavis** an calva?”
12. “Quae utilia factu **sunt?**”
13. “Quam aequo animo me ferro **interimam [...]**?”

ΑΣΚΗΣΗ VIII

Εκφώνηση (δευτερεύουσες προτάσεις)

Να τρέψετε τις προτάσεις του ευθέως λόγου που ακολουθούν σε πλάγιο χρησιμοποιώντας τη φράση εξάρτησης που δίνεται στην παρένθεση:

1. Galli evertent urbem Romam praeter Capitolium, pro quo [...] acceperunt. (21) (Ille dicit)
2. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.(21) (Romani dixerunt)
3. “Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite.”(25) (Cato monuit patres)
4. Noli spectare quanti homo sit.(28) (Cicero adhortatur fratrem)
5. “Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat.”(31) (Dux hostium petivit ab adolescente)
6. “Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis?”(41) (Rogo te)
7. Atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoriā et in pectore.(41) (Philosophus admonuit scriptorem)
8. Nonnulli sunt in hoc ordine, qui aut ea, quae imminet, non videant, aut ea, quae vident, dissimulent. (42) (Cicero dixit patribus)
9. In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem?(43) (Mater interrogat/interrogavit filium)
10. “Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?”(47) (Pater interrogavit filiam)

Λύση

1. Ille dicit Gallos **evertisse** urbem Romam praeter Capitolium, **pro quo [...] acceperint**.
2. Romani dixerunt post **illud/id** factum **Camillum/eum redisse** in exilium, **unde** tamen rogatus **reversus esset**.
3. Cato monuit patres **ut** fiduciam, **quae nimia illis esset, deponerent**.
4. Cicero adhortatur fratrem **ne spectet** quanti homo sit.
5. Dux hostium petivit ab adolescente **ut congrederentur, ut singularis proelii eventu cerneretur, quanto** miles Latinus Romano virtute **antecelleret**.
6. Rogo te, homo inepte, **quin taceas, ut consequaris, quod velis**.
7. Philosophus admonuit scriptorem **ut id quod a C. Caesare scriptum esset, haberet** semper in memoriā et in pectore.
8. Cicero dixit patribus **nonnullos esse** in **illo/eo** ordine, **qui aut ea, quae imminerent, non viderent, aut ea, quae viderent, dissimularent**. (οι δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές και αναφορικές-συμπερασματικές θα τρέψουν την υποτακτική Ενεστώτα σε υποτακτική Παρατατικού ύστερα από εξάρτηση ιστορικού χρόνου)
9. Mater interrogat filium **num** in hoc **se** longa vita et infelix senecta **traxerit, ut primum exsulem deinde hostemillum/eum videat**. Mater interrogavit filium **num** in hoc **se** longa vita et infelix senecta **traxisset, ut primum exsulem deinde hostemillum/eum videret**.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση παραμένει το hoc, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του = σε τέτοιο σημείο.

10. Pater interrogavit filiam **quid non timeret ne istae illam calvam facerent.**
Στην συγκεκριμένη περίπτωση παραμένει το *istae*, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας του = αυτές εδώ (περιφρονητικά)

ΑΣΚΗΣΗ ΙΧ

Εκφώνηση (δευτερεύουσες προτάσεις)

Να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

1. Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi (esse) duriora et acerbiora. (27)
2. Meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. (οριστική Μέλλοντα, ανεξάρτητα από τον πλάγιο λόγο). (27)
3. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit (υποτακτική Παρακειμένου), quo intendit (οριστική Ένεστώτα, ανεξάρτητα από τον πλάγιο λόγο), neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum (fore), qui non fateatur. (42)
4. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. (44)
5. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. (48)
6. Praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. (48)
7. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. (48)

Λύση

1. “Sonora quidem sunt et grandia quae scripsisti, sed videntur tamen haec mihi (esse) duriora et acerbiora.”
2. “Meliora erunt, quae deinceps scribam.”
3. “Si iste in Manliana castra pervenerit (οριστική Σ. Μέλλοντα), quo intendit, nemo tam stultus erit, qui non videatconiurationem esse factam, nemo tam improbus (erit), qui non fateatur.”
4. “Quis possit (δυνητική υποτακτική) diligere hunc/eum, quem metuit, aut hunc/eum, a quo se metui putat?”
5. “Cerva, instincta numine Dianae, conloquitur mecum et docet, quae utilia factu sint.” (η πλάγια ερωτηματική παραμένει και στον ευθύ λόγο, οπότε εκφέρεται με υποτακτική)
6. “Hanc/ Eam cras repente in hunc /eum locum emitte, in quo ego cum amicis ero.”
7. “Visum est mihi in somno cervam, quae periit(ή perierat), ad me reverti.” (στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα μπορούσε να διατηρηθεί η υποτακτική, perisset, της αναφορικής, γιατί εξακολουθεί να βρίσκεται σε πλάγιο λόγο, αφού προσδιορίζει το υποκείμενο ειδικού απαρεμφάτου)